

Provincie Noord-Brabant

T.a.v. mw. A. Spierings, gedeputeerde

Postbus 90151

5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

datum: 24 mei 2016
behandeld: Stuurgroep Samenwerking
betreft: Aanbiedingsbrief bestuurlijke visie GH0 2.0

Geacht college van Gedeputeerde Staten, geachte mevrouw Spierings,

Wij, de colleges van Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk, maken ons sterk voor de belangen van onze gemeenschappen en het gebied; belangen die gaan over het welzijn van onze inwoners en de kwaliteit van onze omgeving. Het realiseren en dienen van deze belangen zien wij als onze kerntaak en ons bestaansrecht. Anno 2015 is dit een uitdagende opgave. Om deze opgave het hoofd te bieden, werken wij slim samen. Want samen halen wij het beste uit onszelf.

Een bestaande samenwerking bestendig

In de bijlage treft u de verwoording van de bestuurlijke visie op de samenwerking tussen onze drie gemeenten, zoals wij u deze in december 2015 deden toekomen. Op 26 november 2015 stelden wij deze visie vast. Hiermee bestendigden wij de al bestaande verbinding en samenwerking tussen onze gemeenten. We ervaren dat we hiermee een volgende fase van onze samenwerking ingaan. We zetten in op versnellen, verbreden en verdiepen. We krijgen energie van de verbindingen die wij zien ontstaan. Graag nemen wij u in deze brief mee terug in de tijd. U leest hieronder over de oorsprong en ontwikkeling van onze samenwerking.

Onze samenwerking; van verkennen naar vormgeven

Inwoners kiezen voor samenwerking en kleinschaligheid

Het startpunt van onze samenwerking zien wij gelegen in de periode 2010 - 2013. In deze periode stelde elk van onze drie gemeenten haar toekomstvisie vast. En in elk van de drie gemeenten werd de toekomstvisie met en door de gemeenschap omlijnd. Inwoners en organisaties bepaalden met ons koers en reageerden op uitgezette lijnen. Interactie verliep via thema-avonden, maar ook bijvoorbeeld via sociale media of met de inzending van briefkaarten. Elk van ons drieën liep een eigen intensief en interactief traject. En in elk van de drie visies kwam samenwerking als thema of kernwaarde terug. Ook toen al zagen wij dat meerschalligheid en diversiteit in samenwerkingsverbanden meer dan voorheen een realiteit zijn waarin wij ons passend moeten en ook willen bewegen. De samenwerking met netwerken van inwoners, organisaties en andere gemeenten heeft hierin nadrukkelijk een plek. Onze gemeenschappen benoemen kleinschaligheid, bereikbaarheid

en eigen identiteit als belangrijke waarden. En zij geven aan dat zij in grote mate hechten aan nabijheid en herkenbaarheid van gemeentebestuur en aan nabij georganiseerde publieke dienstverlening. Onze inwoners zien samenwerking als een voor de hand liggende oplossing als middel om gewenste resultaten te behalen. En ook wij zijn er van overtuigd dat de leefbaarheid in onze kernen het best gediend is bij een kleinschalige gemeente die vanuit haar eigen positie de kernen kan dienen en ondersteunen. Met deze combinatie van waarden en werkwijze legden wij met onze gemeenschappen de basis voor ons besluit bestuurlijk zelfstandig te blijven.

Raden zoeken naar houvast voor een verkenning

Samenwerking als middel voor het bereiken van maatschappelijke en gemeentelijke doelstellingen wordt steeds belangrijker. Elk van de drie raden nam het dan ook op zich om in diezelfde periode een raads kader vast te stellen waaraan samenwerkingskansen en –verbanden getoetst kunnen worden. In Oisterwijk sloot dit ook aan op het juist daarvoor verschenen rekenkamerrapport ‘Verlengd of verlegd lokaal bestuur’. De raden stelden hun kaders voor samenwerking eind 2012, begin 2013 vast. De kaders vertoonden grote overeenkomsten, zowel in waarden als in ambities. Bestuurlijke zelfstandigheid komt in elk van de kaders terug, vanuit de uitkomsten van de interactieve trajecten met inwoners en organisaties omtrent de drie Toekomstvisies. Goirle omschrijft een zelfstandige gemeente te willen blijven. Hilvarenbeek besluit tot bestuurlijke zelfstandigheid als uitgangspunt. En ook Oisterwijk benoemt een actieve invulling van verlengd bestuur als overtuiging, nadat ‘de Visie 2030 een duidelijke stellingname bevat ten aanzien van de zelfstandige Oisterwijkse positie’. Consequenties van deze keuze zijn ook omschreven in de raads kaders, zoals ‘bewust zijn van een actieve rol in en aansturing van de samenwerking’ of ‘het vraagt per beleidsterrein een helder beleidskader waarin nadrukkelijk ingegaan wordt op samenwerking en hoe samenwerking ingezet kan worden om beleidsdoelstellingen te bereiken’. Als gemeenten zijn wij ons meer en meer bewust van onze positie, rol en kracht in samenwerking.

Welke samenwerkingspartners zoeken we?

In elk van de raads kaders is actief gezocht naar houvast bij de vraag met welke gemeente(n) op dit schaalniveau het best samengewerkt kan worden. Om samenwerking als middel zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen gebruiken zijn nabijheid en herkenbaarheid van algemeen belang benoemd. De raad van Goirle benoemt dit als organisatorische, geografische en culturele gelijkwaardigheid en een dorps/niet-stedelijk karakter. Als mogelijke partners worden ook dan al Hilvarenbeek en Oisterwijk benoemd. Hilvarenbeek ziet een culturele-, een geografische-, economische en een ICT-component. Nabijheid op deze drie elementen vergemakkelijkt de samenwerking, zo stelt de raad. Oisterwijk geeft aan zich te richten op samenwerking met min of meer gelijk gestemde gemeenten met een landelijk, groen profiel met meerdere kernen. Om te bezien of er kansen in de combinatie Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk zitten, richtten we pilotprojecten in. Deze voldoen op dat moment aan de eis van ‘niet onomkeerbaarheid’. De uitkomsten van de pilots moesten ons een indicatie geven voor de duurzaamheid van een keuze voor elkaar. We sluiten op dat moment ook andere combinaties niet uit.

Samenwerken in een netwerksamenleving

Samenwerking is een middel. Een middel om de lokale ambities te realiseren, en om te voldoen aan onze wettelijke verplichtingen. De huidige tijd vraagt om een netwerkbenadering, om passende samenwerking. We zijn ons altijd bewust van het feit dat wij onderdeel uitmaken van de regio Hart van Brabant. Sterker nog, samen met de andere gemeenten zijn wij de regio. Hetzelfde geldt voor regio De Kempen. En ook over de grens werken wij samen met onze buurgemeenten. In de reguliere overleggen in onze regio’s en met onze buurgemeenten hebben wij vanzelfsprekend onze intenties en lopende ontwikkelingen uitgesproken en besproken. Voor geen enkele gemeente in de regio is onze samenwerking een verrassing geweest. We hebben geen bezwaren gekend tegen onze samenwerking. Wel heeft de gemeente Tilburg ons gevraagd om bij onze samenwerking het grote geheel niet uit het oog te verliezen. Binnen dat grote geheel zien wij tussen Tilburg enerzijds en onze drie samenwerkende gemeenten anderzijds complementariteit. Waar Tilburg handelt vanuit een stedelijk en regiobreed perspectief, bekijken wij onze opgaven vanuit kernwaarden als

maatwerk, kleinschaligheid en gemeenschapszin. Wij bieden aan ‘de stad’ ruimte voor recreatie en toerisme, voor kleinschalig en innovatief ondernemerschap, voor genieten van natuur en landschap. Omgekeerd biedt Tilburg aan onze inwoners kansen op het vlak van werkgelegenheid, grootschalige evenementen, stedelijke recreatie. In onze samenwerking vinden wij meer mogelijkheid onze kernwaarden te behouden, ook bij de regionale opgaven waar we samen aan staan. We hebben altijd helder voor ogen gehad dat onze intergemeentelijke samenwerking één van de vormen van samenwerking is waarmiddels wij werken. Met het focus aanbrengen in onze intergemeentelijke samenwerking maken wij een efficiëntieslag juist op dit schaalniveau. De schaalgrootte van onze samenwerking biedt ons gelegenheid om elke opgave op elke schaal aan te kunnen. Zo kunnen wij ons makkelijker bewegen binnen het grote geheel, zoals bijvoorbeeld binnen Hart van Brabant

De eerste pilots leveren goede ervaringen en daarmee vertrouwen op

In het voorjaar van 2013 gaven we de aftrap voor een operationele samenwerking op vijf deelgebieden. Deze moesten ons eerste ervaringen bieden waardoor we konden besluiten op welke taakvelden we een uitbreiding en/ of intensivering van onze samenwerking wensten. De raden spraken alle drie uit dat deze verkenning van samenwerking paste bij het werken met partners die bij elkaar passen en elkaar vertrouwen. We constateerden dat er sprake was van een culturele, sociale, economische en geografisch samenhang. Ook toen al hadden we, ook bij een goed verloop van de pilots, geen bedoeling een stip op de horizon te plaatsen. We betwijfelen ook ten zeerste of dat ooit het geval zal zijn. Zoals de Commissaris van de Koning in de nieuwjaarsrede van 2013 al treffend verwoordde: “Het denken in schalen en structuren dateert uit een tijd die echt voorbij is”. Een stip op de horizon werkt als een keurslijf terwijl onze samenwerking bedoeld is om flexibel in te kunnen blijven spelen op actuele ontwikkelingen en te kunnen blijven voldoen aan de opgaven waarvoor de huidige tijd ons stelt. De pilots draaiden met succes. Niet alleen behaalden we resultaten op de vijf deelgebieden individueel. De pilots leverden ons goede ervaringen op en uit onderlinge bestuurlijke contacten ontstond een basis van vertrouwen. Hiermee konden we verder.

De drie raden stellen één gezamenlijk raads kader op...

Om vanuit individuele raads kaders naar een gezamenlijk perspectief te komen, stelde een werkgroep van raadsleden een gezamenlijke visie op. Hiertoe hielden zij een aantal werkbijeenkomsten. De werkgroep koos er voor de uitkomst van dit traject als een initiatiefvoorstel aan de eigen raden voor te leggen. In het voorjaar van 2015 werd dan het ‘gezamenlijk raads kader voor intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk’ vastgesteld. Het document omschrijft missie en visie van onze samenwerking, het gedeeld profiel, de gewenste ontwikkelrichting en regionale samenhang en evenwicht. Ook stelden de raden dertien uitgangspunten voor de samenwerking vast. De drie managementteams kwamen in dezelfde periode bij elkaar en spraken in workshops over ontwikkelrichtingen voor de ambtelijke samenwerking. Ze bepaalden nader in te vullen randvoorwaarden voor de samenwerking, waaronder afstemming van ICT-voorzieningen, informatiestromen, werkprocessen en personele regelingen. De colleges gaven in juni 2015 voor het invullen van deze randvoorwaarden ruim baan middels een collegebesluit. Er wordt met veel energie uitvoering gegeven aan dit besluit.

... vanuit welke kaders vervolgens een bestuurlijke visie ontstond.

De stuurgroep samenwerking, bestaande uit de drie burgemeesters, drie secretarissen en ambtelijke ondersteuning, gaf opdracht aan bureau Berenschot om ook de bestuurlijke visie op de intensivering van onze samenwerking te verwoorden. U besloot ons hierbij te ondersteunen via de Subsidieregeling veerkrachtig bestuur Noord-Brabant. Mede hierdoor hebben wij een volwaardig traject kunnen lopen. In het formuleren van de bestuurlijke ambities ten aanzien van het intensiveren van de samenwerking tussen onze drie gemeenten werkten de colleges vanzelfsprekend binnen de kaders die de raden daartoe opstelden. Een eventuele bestuurlijke of ambtelijke fusie in welke vorm dan ook paste hierbinnen niet. Deze ‘vraag’ werd om die reden dan ook geen onderwerp van gesprek in de bestuurlijke uitwerking van de raads kaders. De colleges

vormden hun visie in de aanloop naar en tijdens een uitgebreide werksessie, begeleid door bureau Berenschot. Het resultaat van het traject “Samen halen wij het beste uit onszelf” vindt u meegezonden met deze brief.

Versterken via een uitvoeringsprogramma

Elke maand zien wij nieuwe bottom-up samenwerkingsinitiatieven ontstaan. De onderwerpen en manieren van samenwerking zijn divers. Van het gezamenlijk voorbereiden van crisiscommunicatie tot het gebruik van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Van de inkoop van accountantsdiensten tot het voldoen aan de Kwaliteitscriteria 2.1 VTH. We stimuleren ontmoeting tussen onze medewerkers via een zogenaamde ‘Ontmoetingskalender 2016’, gevuld met uitwisselingsactiviteiten waaraan iedereen deel mag nemen. Daarnaast hanteren we een uitvoeringsprogramma met daarin zes prioriteiten. De projectgroep samenwerking, bestaande uit de drie secretarissen en ambtelijke ondersteuning, coördineert het samenwerken binnen de uitgezette kaders en zorgt dat initiatieven op elkaar zijn afgestemd. De burgemeesters treffen elkaar, los van alle andere ontmoetingen, vier maal per jaar in een Stuurgroep. Bestuurders vinden elkaar en stemmen op reguliere basis inhoudelijk af, daarbij ambtelijk ondersteund. In de voorbereiding op de Hart van Brabant-dagen zoeken we elkaar waar nodig op. Ook inhoudelijk verdiepen we onze samenwerking. Zo pakken we bijvoorbeeld gezamenlijk de Omgevingswet en de Omgevingsvisie op. Wat blijft, is de ruimte voor eigen beleidskeuze, ondanks dat deze niet altijd nodig is. Door ook inhoudelijk de krachten te bundelen, genereren we meer bestuurskracht in de regio. Op de voortgang en resultaten van onze samenwerking wordt zicht gehouden door een politieke begeleidingsgroep. Deze draagt aanvullende samenwerkingsideeën aan de Stuurgroep aan. Wij ervaren een rijke, breed gedragen en solide basis voor het versnellen, verbreden en verdiepen van onze samenwerking.

Leren en ontwikkelen

Wij ervaren onze samenwerking als een continu leertraject. Uit overwegingen van zorgvuldigheid, transparantie en legitimatie blijven we onze samenwerking evalueren. We doen dit op dezelfde manier als we gedaan hebben bij het opstarten van de vijf pilots; nu aan de hand van zes bestuurlijke prioriteiten. We hebben nu en zullen ook voorlopig geen eindpunt voor onze samenwerking definiëren. We geloven namelijk dat de zogenaamde “stip op de horizon” belemmerend werkt. We willen de oogkleppen afhouden, de route open laten voor experimenteeruimte, flexibel blijven om te schakelen wanneer dat nodig is. Natuurlijk zien wij ontwikkelingen in de samenleving en opgaven voor gemeenten die te ‘groot’ zijn om als gemeente alleen aan te kunnen. Slim samenwerken is juist daarop ons antwoord. Meer doen met hetzelfde menselijk kapitaal. Tijd en geld inzetten ten behoeve van kwaliteit, samenwerken en ontwikkelen. Niet structuur, maar cultuur is ons houvast. Overtuigingen in plaats van een nieuw – groter – organigram. Vanuit een traject van leren en ontwikkelen, monitoren we hoe duurzaam ons antwoord is. We voeren over twee jaar opnieuw met elkaar het gesprek over middelen en manieren om onze ambities te kunnen blijven realiseren en te kunnen blijven voldoen aan onze wettelijke verplichtingen. Inhoudelijke beleidsstukken blijven wij, zoals wij van oudsher gewend zijn, in en met de samenleving inhoud geven. Zolang het proces van samenwerking geen neigingen vertoont vormen aan te nemen die meer lijken op fusies of herindeling zullen wij onze gemeenschappen niet via interactieve bewegingen opzoeken met vragen van organisatorische aard. We weten namelijk dat onze raden, vertegenwoordigers van onze gemeenschappen, toezien op voortgang en resultaten van onze samenwerking binnen huidige kaders, daarin een actieve rol innemen en bijsturen waar dat nodig is. De politieke begeleidingsgroep blijft dichtbij en betrokken.

Tot slot

Wij realiseren ons dat wat voor ons vanzelfsprekend en bekend is, voor een ander nieuw of onbekend kan zijn. Vandaar dat wij u met deze brief de ontstaansgeschiedenis en duiding van onze samenwerkingsvisie hebben gegeven. Een samenwerking die wij steeds beter weten te benutten en die ons energie geeft om onze taken te vervullen en onze inwoners te dienen. Wij gaan er vanuit dat u zich herkent in het geschetste beeld en in onze ambitie om gezamenlijk het beste te doen voor onze inwoners, onze gemeenschappen, onze regio en voor iedereen die het Hart van Brabant lief is.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Goirle,

Michel Tromp
secretaris

Machteld Rijdsorp
burgemeester

burgemeester en wethouders van Hilvarenbeek

Frank Jansen
Secretaris

Ryan Palmen
burgemeester

burgemeester en wethouders van Oisterwijk

Ineke Depmann
secretaris

Hans Janssen
burgemeester

Bijlagen

- Toekomstvisie Goirle 2020
- Raadsbesluit Goirle visie samenwerking 30.10.12
- Addendum raadsbesluit Goirle visie samenwerking 290113
- Bestuursakkoord Goirle 2014-2018
- Toekomstvisie Oisterwijk 2030
- Nota uitgangspunten intergemeentelijke samenwerking Oisterwijk feb/mrt 2013
- Coalitieakkoord Oisterwijk 2014-2018
- Toekomstvisie Hilvarenbeek 2030 online via www.hilvarenbeek2030.nl
- Raadsbesluit Hilvarenbeek regionale samenwerking 27.09.2012
- Bijlage bij raadsbesluit Hilvarenbeek regionale samenwerking
- Coalitieprogramma Hilvarenbeek 2014-2018